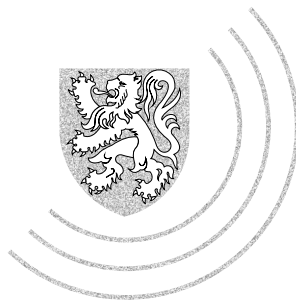

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **552** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 25 mei 2010 (2009-2010)

Hoorzitting

over de FIFA-reglementering
met betrekking tot de aansluitingsvoorwaarden
voor jongeren zonder Belgische nationaliteit

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door mevrouw Katrien Schryvers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heer Ludwig Caluwé, de dames Martine Fournier, Vera Jans, Tinne Rombouts;
de heer Chris Janssens, de dames Katleen Martens, An Michiels;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
de dames Caroline Gennez, Yamila Idrissi;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

INHOUD

1. Toelichting van het advies van het Kinderrechtencommissariaat door de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris	4
2. Toelichting door de vertegenwoordigers van de Koninklijke Belgische Voetbalbond en de Voetbalfederatie Vlaanderen	5
3. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de sprekers	7
Gebruikte afkortingen	11
Bijlage 1: Advies van het Kinderrechtencommissariaat ‘Geen uitsluiting voetbalcompetitie’ over de FIFA-reglementering rond de aansluitingsregels voor jongeren zonder Belgische nationaliteit, op vraag van Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport	13
Bijlage 2: Advies van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding met betrekking tot de aansluitingsvoorwaarden van minderjarige vreemdelingen bij sportfederaties	23

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 6 mei 2010 een hoorzitting over de reglementering van de Fédération Internationale de Football Association (FIFA) met betrekking tot de aansluitingsvoorwaarden voor jongeren zonder Belgische nationaliteit.

Deze hoorzitting werd georganiseerd naar aanleiding van het advies van het Kinderrechtencommissariaat ‘Geen uitsluiting voetbalcompetitie’ over de FIFA-reglementering rond de aansluitingsregels voor jongeren zonder Belgische nationaliteit, op vraag van Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport (bijlage 1).

Over dezelfde materie werd ook een advies uitgebracht door het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR). Dit advies werd eveneens opgenomen als bijlage (bijlage 2).

Het Kinderrechtencommissariaat werd vertegenwoordigd door de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris. De Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) en de Voetbalfederatie Vlaanderen (VfV) werden vertegenwoordigd door de heer Jean-Paul Mievis, diensthoofd Beheer clubs en aangesloten, de heer Herman Wijnants, voorzitter VfV, en de heer Wim Van Hove, jurist VfV.

1. Toelichting van het advies van het Kinderrechtencommissariaat door de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris

De heer Bruno Vanobbergen: Om de mensenhandel in de sport tegen te gaan, heeft de wereldvoetbalbond FIFA strengere aansluitingsregels vastgesteld, met belangrijke implicaties voor de Belgische en Vlaamse situatie. De focus ligt daarbij op aansluitingsregels voor minderjarigen zonder de Belgische nationaliteit. Initieel werd de beslissingsbevoegdheid overgedragen van nationaal naar internationaal niveau. Daarbij was het verplicht een dossier op te maken met tal van officiële documenten over het gezin waarin de jongere verblijft. Dat gaf aanleiding tot discussie omdat de maatregelen leidden tot uitsluiting van de voetbalcompetitie van jongeren in een preciaire verblijfssituatie zoals asielzoekers, zoals niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. In het begin van het jaar is er een versoepeling voorgesteld waarbij de beslissing over de aansluiting van minderjarigen terug op nationaal niveau gebracht werd.

Een belangrijke basis voor het advies van het Kinderrechtencommissariaat vormt artikel 31 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) dat uitdrukkelijk het recht op spel, het recht op sport, het recht op recreatie voor minderjarigen naar voren schuift. Het Kinderrechtencommissariaat heeft dat geïnterpreteerd door te stellen dat sport en spel veel meer dan een tijdverdrijf of uitlaatklep is. Kinderen en jongeren leren via sport en spel fair play, verantwoordelijkheid nemen, omgaan met competitie. Sport en spel zorgen voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren op een heel aantal domeinen, niet alleen op fysiek vlak maar ook op sociaal en emotioneel vlak. Voor de sociaal kwetsbare kinderen en jongeren heeft sport en spel ook een belangrijke emancipatorische functie.

De huidige situatie is echter paradoxaal in de zin dat er bij kwetsbare en geëmigreerde kinderen en jongeren een grote interesse bestaat voor sport en meer specifiek voor voetbal, maar dat ze relatief weinig aansluiten bij sportclubs. Daarom heeft het Kinderrechtencommissariaat een aantal overwegingen geformuleerd. Het Kinderrechtencommissariaat is samen met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding vragende partij om eenvoudige voorwaarden tot deelname uit te werken, om specifiek aandacht te besteden aan jongeren in preciaire situaties of jongeren die hier onwettig verblijven, en ook daar oplossingen voor uit te werken. Tegelijk vragen de adviesverleners om het recht op onderwijs, op gezondheid en op sport en spel als corollaire rechten te

beschouwen. Op die manier wordt aandacht besteed aan de integrale persoonlijkheidsontwikkeling van kinderen en jongeren. Jongeren en kinderen worden dan veel meer vanuit een deelnamestatus dan vanuit een afhankelijke positie aangesproken.

Het Kinderrechtencommissariaat heeft dus drie belangrijke overwegingen gemaakt. In eerste instantie heeft het nagegaan of de maatregel wel in verhouding staat tot het doel. Contactpersonen uit de opvang- en begeleidingspraktijk van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen wijzen erop dat het risico op mensenhandel heel gering is. De samenleving pleit voor een maximale integratie van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen, maar sommige reglementen bemoeilijken dat net. De jongeren worden begeleid door het federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers (Fedasil), de Bijzondere Jeugdzorg of een voogd. Dat biedt allicht voldoende bescherming tegen mensenhandel.

Een tweede overweging gaat over de hinderpalen die niet-begeleide minderjarigen onder vinden. De versoepeling heeft dat deels verbeterd, maar er blijven een aantal problemen. Het belangrijkste is de koppeling van de inschrijving aan het verblijfsstatuut. Het Kinderrechtencommissariaat vraagt om te zoeken naar alternatieven vanuit de koppeling van het recht op onderwijs, gezondheid en sport. Het is beter de inschrijving afhankelijk te maken van het feit dat de jongere naar school gaat.

Het Kinderrechtencommissariaat heeft geen weet van dezelfde strenge aansluitingsregels in andere sporttakken, maar heeft schrik dat de regels in onder meer het voetbal een precedent zullen vormen. Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebe-strijding wijst erop dat het om een ernstig probleem gaat, met een structureel karakter. Het Kinderrechtencommissariaat vraagt om soepeler aansluitingsvoorwaarden voor deze groep van jongeren.

2. Toelichting door de vertegenwoordigers van de Koninklijke Belgische Voetbalbond en de Voetbalfederatie Vlaanderen

De heer Herman Wijnants, voorzitter van de Voetbalfederatie Vlaanderen (VfV): Wij spreken namens de VfV, maar die federatie bestaat nog maar anderhalf jaar. Voor deze materie heeft de federatie integraal de reglementering van de Belgische Voetbalbond overgenomen. In de loop van dit jaar hebben de Vlaamse eerste- en tweedeklassers zich ook bij ons aangesloten, voor hen hanteren we in deze aangelegenheid de FIFA-reglementering.

De heer Wim Van Hove, jurist en lid van het paritair comité van de VfV: Het voetbal heeft op nationaal en internationaal niveau verregaande maatregelen moeten nemen om mensenhandel tegen te gaan. Voorheen was het mogelijk dat voetballers zonder arbeidskaart of verblijfsvergunning zich aansloten bij de KBVB en voetbalden bij Belgische clubs. Om dat te verhinderen is de wet op de minimumlonen goedgekeurd. De KBVB controleert sindsdien of een speler die aangesloten is bij een profclub, over de nodige vergunningen beschikt. Dat heeft gezorgd voor een aanzienlijke daling van het aantal illegale voetballers.

Vervolgens heeft de FIFA andere praktijken, die eigenlijk in België niet voorkomen, aangepakt. Vooral de grotere Europese clubs handelden in kinderen. Ze plukten jongere spelers onder de zestien jaar weg in diverse landen, waaronder ook België. Om dat tegen te gaan, heeft de FIFA een regelgeving uitgewerkt. In eerste instantie werd de bevoegdheid van de dienst Aansluitingen op de internationale transfers van niet-Belgen weggehaald en toevertrouwd aan een speciale FIFA-cel. Die controleert of gezinnen verhuizen omdat de ouders werk gevonden hebben of omdat de zoon kan aansluiten bij een grote club.

De voetbalbond moest nadien niet langer elke aansluiting van een voetballer die niet-Belg is controleren als het gaat over het amateurvoetbal. In België is het onderscheid gemaakt tussen derde klasse en lager en eerste- en tweede klasse. Een aansluiting bij een derdeklasseur of lager, is niet met het oogpunt later profvoetballer te worden. De federatie begrijpt

dat er een probleem is voor de niet-begeleide minderjarigen. Sowieso kunnen niet-Belgen niet zomaar aansluiten bij een club uit tweede of eerste klasse; dat valt zoals gezegd onder de controle van de FIFA.

De heer Jean-Paul Mievis, diensthoofd Beheer clubs en aangeslotenen van de KBVB en de VFFV: Het advies van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding geeft perfect de toestand weer. Waar er voorheen voor niet-Belgen geen enkele formaliteit te vervullen was, vraagt de KBVB nu aan buitenlanders dat ze een verblijfsvergunning hebben of ingeschreven zijn in het vreemdelingenregister of in het wachtregister. Momenteel is de situatie onduidelijk. Het verbod van de FIFA op transfers van spelers onder de achttien jaar bestaat al jaren. De FIFA gaat ervan uit dat kinderen best opgevoed worden in hun land van herkomst. Op dat verbod zijn er een aantal uitzonderingen. Een speler die minder dan 50 kilometer van de grens woont, mag voetballen in een buitenlandse club die op minder dan 50 kilometer van dezelfde grens ligt. Dat heeft tot gevolg dat heel wat Belgische grensbewonertjes in een buurland voetballen. Ook de zestienjarige EU-burgers kunnen naar een Europese club gaan. Ook als de ouders verhuizen, kunnen kinderen bij clubs van het immigratieland gaan voetballen.

De voetbalbond vond het voorheen voldoende om een bewijs van de gezinssamenstelling te vragen. Bij niet-begeleide minderjarigen was het voor de KBVB voldoende dat die een document kon voorleggen waaruit bleek dat de dienst Voogdij van het Ministerie van Justitie een voogd had aangesteld. Maar in de maand mei van vorig jaar heeft de FIFA beslist een subcommissie in het leven te roepen. Nu moeten de documenten aan die commissie worden overgemaakt. Gelukkig zijn de regels versoepeld: voor kinderen die met hun ouders vijf jaar in België verblijven, zijn minder formaliteiten nodig. In de praktijk is de FIFA ook wat soepeler geworden: onder de twaalf jaar is de procedure niet nodig.

Bij de start van de nieuwe procedure kwam er een hele administratieve rompslomp kijken: documenten moesten vertaald, gescand enzovoort. De voetbalbond heeft dan een uitzondering gevraagd. In het kielzog van Frankrijk en Duitsland heeft de KBVB verkregen dat de federatie opnieuw zelf de controle mag uitvoeren. De federatie moet twee keer per jaar de buitenlandse transfers of de aansluiting van niet-Belgen verrechtvaardigen. Om zich in te dekken vraagt de federatie nu een verklaring op eer van de ouders, waarin ze bevestigen dat ze naar België gekomen zijn om andere redenen dan het voetbal. De KBVB is heel soepel. De FIFA stelt dat de ouders in België moeten wonen, maar de KBVB keurt de aanvraag ook goed als de grootouders in België wonen.

Als de KBVB de rechtvaardigingsstudie voorlegt aan de FIFA, zal hij het arrest van het Hof van Beroep en de nota van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding toevoegen en erop wijzen dat hij de Belgische wetten wil toepassen.

3. Vragen van de commissieleden en antwoorden van de sprekers

De heer Wim Wienen: Uit wat ik hoor, leid ik af dat het probleem overroepen is. De minister zei dat de KBVB een duizendtal dossiers van buitenlandse spelers die zich bij Belgische clubs willen aansluiten, moet overmaken aan de FIFA. Hoeveel daarvan behoren tot de groep die het Kinderrechtencommissariaat precair noemt? Stelt het probleem van de niet-begeleide minderjarige asielzoekers zich ook voor andere buitenlandse voetbalfederaties? Ook zij moeten zich immers houden aan de FIFA-regels. Vonden zij het nodig om hierover een maatschappelijk debat te voeren?

Het klopt overigens niet dat die kinderen niet in de gelegenheid zijn om te voetballen. Zij kunnen zich aansluiten bij voetbalclubs die niet aangesloten zijn bij de KBVB of de VFFV, en dus niet onder de reglementen van de FIFA vallen.

Door de versoepelde aansluitingsregels is er nu enkel nog een document gezinssamenstelling nodig en een verklaring op eer ondertekend door een van de ouders, dat de verhuizing

los staat van het voetbal. Eigenlijk schaft dat de strengere regels van de FIFA af. Het klopt dus niet langer dat die kinderen zich niet kunnen aansluiten bij een club. De Kinderrechtencommissaris zegt dat die kinderen vooral door voetbal aangesproken worden en dat de drempel naar een voetbalclub veel lager is dan de drempel naar andere jeugdverenigingen. Waarop baseert het Kinderrechtencommissariaat die stelling? Bestaan daar cijfers over?

Mevrouw Katrien Schryvers: Iedereen onderschrijft vanzelfsprekend de uitgangspunten van de strijd tegen de mensenhandel en kinderhandel. De reglementering heeft echter neveneffecten op de al of niet begeleide minderjarige asielzoekers. Sporten bevordert de integratie, en daarom is het nodig een oplossing te zoeken. In hoeverre kan Vlaanderen of de KBVB een eigen beleid voeren? Hoe strikt zijn ze beperkt door de internationale FIFA-regels? Het probleem stelt zich niet alleen in België. Is het niet beter om de internationale regels te wijzigen zodat de neveneffecten vermeden worden? Het voorstel van de Kinderrechtencommissaris om de aansluiting te koppelen aan het schoolgaan is zeker een onderzoek waard, maar een afstemming op de andere Europese landen is noodzakelijk.

De heer Kris Van Dijk: Er is al een hele weg afgelegd. Het is niet langer mogelijk dat clubs jong talent uit andere landen of zelfs andere continenten wegplukten en zonder enig statuut bij een Belgische club lieten voetballen. Messi kreeg als twaalfjarige een contract bij Barcelona en werd uit zijn land Argentinië weggehaald. Allicht zijn er duizenden als hij, die niet zo bekend geworden zijn. Het Belgische voetbal staat niet zo hoog op het verlanglijstje van ouders uit Midden-Afrika of Zuid-Amerika. Zij proberen hun geluk eerder in grote voetballanden.

Het is moeilijk de intenties van mensen in regels te vatten. Kinderen zijn verplicht om naar school te gaan. Er zijn duizenden kinderen die in België schoollopen, maar illegaal in het land zijn. Als dat kan, hebben ze ook recht op vrijetijdsbesteding, op sport. Het is absurd dat ze wel terecht kunnen bij de katholieke voetbalverbonden, maar niet bij clubs aangesloten bij de KBVB of de VFV. Als de aansluiting echter mogelijk wordt als het kind een bewijs van gezinssamenstelling kan voorleggen en kan bewijzen dat het naar school gaat, wordt op een praktische manier de bestrijding van misbruiken verzoend met het recht van het kind op sport. De huidige werkwijze in de KBVB is al een goed begin.

De heer Bart Caron: Kinder- en mensenhandel moeten bestreden worden. Het is goed dat de voetbalwereld daar paal en perk aan gesteld heeft, maar de neveneffecten moeten vermeden worden. Aan de ene kant is het frustrerend dat een overheid afhankelijk is van een voetbalfederatie als de FIFA, anderzijds is het beter dat de regels universeel gelden.

Is het niet logisch dat federaties als de VFV, die competent en professioneel zijn, dit soort zaken autonoom kunnen afhandelen? Uiteraard moeten ze zich daarbij houden aan de gedragsregels en de regels van de FIFA. Het is toch te gek dat de Vlaamse dossiers in het buitenland afgehandeld worden. Is er nog meer soepelheid mogelijk zodat het gezond verstand primeert?

Ook het Kinderrechtencommissariaat vindt dat de FIFA-maatregel moet worden herbekeken. Heeft de Vlaamse overheid geen wetgevingsinstrumenten om daar iets aan te doen?

De heer Jean-Paul Mievis: De FIFA verbiedt alle aansluitingen van niet-Belgen, maar België heeft een uitzondering gekregen voor spelers die zich aansluiten als amateur van de derde klasse en lager. Daarvoor stellen zich immers geen problemen. Voor de eerste en de tweede klasse is het nodig een dossier in te dienen bij de subcommissie van de FIFA. De transfers van een club uit de lagere afdeling naar een club uit de eerste en tweede klasse moeten aan de FIFA meegedeeld worden.

Vooraf de West-Europese vertegenwoordigers in de FIFA hebben de uitzondering gevraagd. Naast België hebben de voetbalbonden van Duitsland, van Frankrijk, van Italië de uitzondering gekregen. Nederland is die aan het aanvragen. Er zijn contacten op het niveau van de Union of European Football Associations (UEFA), maar natuurlijk kan de federatie hulp gebruiken van de overheden van België om druk uit te oefenen op de FIFA.

De KBVB moest voorheen alleen nagaan of de nieuwe aangeslotenen een verblijfplaats in België hadden. Als ze nadien van de ene naar de andere club overgingen, waren er geen bewijzen meer nodig. Door de vrijheidsregeling kan ieder lid jaarlijks ontslag nemen en opnieuw aansluiten. Telkens moesten de papieren ingediend worden. Het reglement is veranderd waardoor er geen bewijzen meer gevraagd worden eens iemand aangesloten is. Een asielzoeker die zich aansluit terwijl hij op het wachtregister staat, moet nadien, ook als hij uitgeprocedeerd is, geen bewijzen meer voorleggen. De bond aanvaardde zelfs de aansluiting van een uitgeprocedeerde die kon aantonen dat hij beroep aangetekend had bij de Raad van State. Voor niet-begeleide minderjarigen stelt zich dus geen probleem, tenzij de asielzoeker geen document van het vreemdelingenregister of het wachtregister kan voorleggen. In juni zal blijken of de FIFA het systeem met de verklaring op eer en het bewijs van gezinssamenstelling aanvaardt.

Het systeem is in voege sinds 15 oktober 2009. Via het informaticasysteem TMS zijn er tot het ogenblik van versoepeling 78 dossiers aanvaard door de FIFA, ongeveer vijf dossiers werden geweigerd. Sinds de VFV het opnieuw zelf in handen heeft, zijn er 112 aansluitingen of transfers van minderjarigen tussen twaalf en achttien jaar. Het zijn vooral de vertegenwoordigers van de Europese bonden die namens hun aangeslotenen lobbyen bij de FIFA.

De heer Bruno Vanobbergen: Niet-begeleide minderjarigen kunnen geen toestemming krijgen van hun ouders. Dat is een probleem.

De heer Jean-Paul Mievis: Van het ogenblik dat er een voogd is aangesteld door de dienst Voogdij van het Ministerie van Justitie, mag die toestemming geven. Het is echter niet zeker dat de FIFA daarmee akkoord kan gaan. Het is dan ook goed dat de overheid de werkwijze van de VFV steunt.

De heer Bruno Vanobbergen: Het gaat niet om de aantallen maar om het discriminerend principe.

De heer Bart Caron: Het probleem stelt zich allicht ook voor andere sportfederaties, maar hier wordt enkel de voetbalbond gehoord omdat daar vragen over gesteld worden, omdat het Kinderrechtencommissariaat er advies over uitgebracht heeft, omdat naar aanleiding daarvan de minister het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding om advies heeft gevraagd en omdat de voetbalbond de grootste sportfederatie is.

Mevrouw Katrien Schryvers: Het is goed dat de voetbalbond flexibel inspeelt op het probleem en oplossingen zoekt waardoor spelertjes die misschien niet aan alle voorwaarden van de FIFA beantwoorden toch kunnen voetballen. Het is goed dat er internationaal overleg is, voornamelijk tussen West-Europese bonden en federaties. Het probleem stelt zich dan ook vooral in West-Europa. Vlaanderen moet de voetbalbond steunen en erop wijzen dat er kinderen uit de boot vallen en dat rechterlijke instanties geoordeeld hebben dat het in strijd is met de kinderrechten.

De heer Kris Van Dijk: De minister heeft gezegd dat hij het probleem in het kader van het Europese voorzitterschap zal bespreken met zijn collega's. Welke uitzondering vragen de West-Europese voetbalbonden aan de FIFA?

De heer Jean-Paul Mievis: Dat is de uitzondering op de verplichting om elke eerste aansluiting van een minderjarige of internationale transfer te laten verlopen via de subcommissie van de FIFA. In dat dossier moet ook een kopie zitten van de arbeidskaart van de ouders, van het contract van de ouders met vermelding van salaris. Na enkele weken liet de subcommissie dan weten dat de internationale transferprocedure van zes weken mocht beginnen of dat het kind mocht aansluiten. Een aantal bonden mag dat opnieuw zelf doen, maar moet zesmaandelijks verantwoording afleggen bij de FIFA.

De heer Kris Van Dijk: Hoe kan de FIFA de misbruiken zo tegenhouden?

De heer Wim Van Hove: Het probleem van niet-begeleide minderjarigen verschilt van het probleem dat de FIFA wil aanpakken. Die wil vermijden dat grote profclubs kinderen op jonge leeftijd weghalen uit hun land. Voor de eerste en tweede klasse moet er nog altijd een dossier aan de FIFA worden overgemaakt. Voor die gevallen blijft de bewijslast terecht zwaar. Het is goed dat voor de grotere clubs een centrale regeling bestaat. Uiteindelijk stelt het probleem zich alleen voor niet-begeleide minderjarigen die in topclubs kunnen voetballen. Dat zijn er niet zo veel.

De heer Peter Gysbrechts: Ook Open Vld is bekommerd om dit probleem en onderschrijft het advies van het Kinderrechtencommissariaat. Alle kinderen hebben recht op sport. Open Vld hoopt dan ook dat de FIFA de versoepelingen zal goedkeuren.

Hoe is de situatie eigenlijk voor zestienjarige niet-Belgen? Zijn er verschillen tussen voetballers afkomstig uit de EU en van buiten de EU?

De heer Herman Wijnants: Managers brengen, met toestemming van de ouders, 20 tot 30 kinderen mee uit het buitenland. Ze zorgen ervoor dat iemand uit hun entourage voogd wordt zodat de kinderen legaal in België zijn. Dan gaan ze op zoek naar de club. Het is nodig die wantoestanden aan te pakken. De kinderen waarvan de ouders ook in België wonen, worden sowieso aangesloten.

De heer Peter Gysbrechts: Ervaren zestienjarige spelers die perfect legaal met hun ouders in België zijn, ook problemen om bij topclubs te spelen?

De heer Jean-Paul Mievis: Als de speler een verblijfsvergunning heeft, is dat voor de voetbalbond in orde. Als de dienst Vreemdelingenzaken vaststelt dat er heel wat kinderen uit hetzelfde land in een bepaald circuit terechtkomen, doet hij er iets aan. Maar wat kan de voetbalbond eraan doen?

De FIFA-commissie bestaat uit een twaalfstal leden die autonoom over dossiers beslissen. Bij de ene afgevaardigde passeren de dossiers blijkbaar gemakkelijker dan bij de andere. De FIFA zal bepaalde praktijken wel toestaan, bijvoorbeeld uitwisselingsstudenten. Het is immers ondenkbaar dat een zeventienjarige Amerikaan die hier een jaar les volgt, niet zou kunnen voetballen. De FIFA geeft blijk van realiteitszin en laat bijvoorbeeld dossiers passeren van zoons van hoge militaire vertegenwoordigers die hun salaris onleesbaar maakten. Voetbal is een sociale aangelegenheid. De FIFA zal zelfs onvolkomen dossiers goedkeuren als blijkt dat er officiële instanties als Fedasil geen bezwaar maken.

De heer Wim Wienen: Het komt erop aan een evenwicht te vinden tussen bescherming tegen mensenhandel en het recht op sport van alle kinderen. De uiteenzetting van de voetbalbond maakt duidelijk dat de politici een probleem maken van iets wat eigenlijk geen groot knelpunt is.

De heer Bart Caron, waarnemend voorzitter: Ik dank de vertegenwoordigers van de VFV en de kinderrechtencommissaris voor hun interessante bijdrage aan het debat.

Het was wel degelijk zinvol het probleem te bespreken. De informatie plaatst het probleem in een juist kader. De voetbalbond kan ons misschien van de evolutie op de hoogte houden. Er zal vast ook nog informatie volgen van het Kinderrechtencommissariaat. Het kabinet van de minister zal op zijn beurt de gepaste conclusies trekken.

De waarnemend voorzitter,

Bart CARON

De verslaggever,

Katrien SCHRYVERS

Gebruikte afkortingen

CGKR	Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding
Fedasil	federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers
FIFA	Fédération Internationale de Football Association
IVRK	Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind
KBVB	Koninklijke Belgische Voetbalbond
TMS	Transfer Matching System
UEFA	Union of European Football Associations
VFV	Voetbalfederatie Vlaanderen

BIJLAGE 1:

Advies van het Kinderrechtencommissariaat ‘Geen uitsluiting voetbalcompetitie’
over de FIFA-reglementering rond de aansluitingsregels
voor jongeren zonder Belgische nationaliteit, op vraag van Philippe Muyters,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

datum 25-03-2010

volgnr. 2009-2010/2

Advies

Geen uitsluiting voetbalcompetitie

Advies over de FIFA-reglementering rond de aansluitingsregels voor jongeren zonder Belgische nationaliteit op vraag van Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Kinderrechtencommissariaat
Leuvenseweg 86
1000 Brussel
tel.: 02-552 98 00
fax: 02-552 98 01
kinderrechten@vlaamsparlement.be
www.kinderrechten.be

1 Situering

Om de mensenhandel in de sport tegen te gaan, heeft de Wereldvoetbalbond (FIFA) strengere aansluitingsregels vastgesteld, met implicaties voor de Belgische situatie. Als jongeren zonder Belgische nationaliteit tussen 12 en 18 jaar zich bij de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB)/Voetbal Federatie Vlaanderen (VFV) willen aansluiten, moet er voortaan een dossier worden opgemaakt met verschillende officiële documenten rond het verblijf en het gezin van de jongere. Dit aansluitingsdossier moet vervolgens aan de FIFA worden overgemaakt en op basis hiervan beslist de FIFA of de minderjarige voetballer wel of niet kan worden aangesloten.

Voor jongeren in een precare verblijfssituatie (kinderen van asielzoekers, niet-begeleide minderjarigen, kinderen in een illegale verblijfsstatus...) heeft deze maatregel in de praktijk tot gevolg dat zij van voetbalcompetities worden uitgesloten.

Eind december ontvangt het Kinderrechtencommissariaat via het ombudswerk hierover een klacht van een voogd van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Een maand later wordt het knelpunt in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media aan de minister voorgelegd.

Het Kinderrechtencommissariaat geeft een advies over de vraag of de nieuwe FIFA-reglementering tegen de rechten en belangen van kinderen indruist.

1.1. Strengere aansluitingsprocedure voor minderjarige spelers zonder Belgische nationaliteit

In artikel 19 stelt het FIFA-reglement als algemene regel dat aansluiting van minderjarigen die niet de Belgische nationaliteit bezitten in principe niet is toegestaan. Enkel in een aantal gevallen kan voor de aansluiting van minderjarigen (ongeacht het statuut: amateur of contractspeler) een uitzondering worden toegestaan.¹ Een van de redenen waarom een aansluiting van een minderjarige zonder Belgische nationaliteit kan worden toegestaan, is als ouders van de minderjarige voetballer om redenen vreemd aan het voetbal naar België zijn verhuisd.

De KBVB/VFV stelde bijgevolg als voorwaarden voor aansluiting:

- ingeschreven zijn in het vreemdelingenregister en wachtregister ;
- in België verblijven met de ouder(s).

In het verleden gebeurde de controle van de voorwaarden door de KBVB/VFV .

¹ Koninklijke Belgische Voetbalbond, www.footbel.com.

Overeenkomstig artikel 19 van het FIFA - Reglement betreffende het Statuut en de Transfer van de Spelers (Règlement du Statut et du Transfert des Joueurs) (en de hieraan verbonden rechtspraak), worden de volgende uitzonderingen toegestaan voor minderjarigen, ongeacht hun statuut (amateur of contractspeler):

1. Verhuis van de ouders voor redenen vreemd aan het voetbal - art.19.2.a.
2. De speler is ouder dan 16 jaar en de transfer gebeurt binnen de EU/EER - art.19.2.b.
3. Zowel de woonplaats van de speler als de installaties van de club bevinden zich op minder dan 50 km van de gezamenlijke grens en de afstand tussen beide bedraagt max. 100 km - art.19.2.c.
4. Eerste aansluiting van de speler die tijdens de 5 jaar, voorafgaand aan zijn verzoek tot aansluiting, onafgebroken in België heeft verbleven - wettelijk precedent.

In de verstrengde aansluitingsprocedure kan de KBVB/VFV een nieuwe aansluiting enkel regelen na goedkeuring van het aansluitingsdossier door de Subcommissie van de FIFA.²

Voor elke nieuwe aansluiting van een minderjarige voetballer zonder Belgische nationaliteit zal de KBVB/VFV een aansluitingsdossier moeten opmaken op grond waarvan de FIFA-Subcommissie vervolgens de aansluiting afkeurt of toestaat. Het aansluitingsdossier bevat verplicht een hele resem officiële stukken.³

Met de nieuwe en verstrengde aansluitingsregels voor minderjarigen zonder Belgische nationaliteit wil de FIFA mensenhandel voorkomen. Men wil absoluut vermijden dat minderjarige spelers enkel omwille van het voetbal naar België komen.

Het spreekt voor zich dat het voor jongeren in een precare verblijfssituatie onmogelijk is om de gevraagde stukken voor te leggen.

Hoewel het doel van deze maatregel (mensenhandel voorkomen) gerechtvaardigd is, blijkt het effect in de praktijk nefast. Kinderen zonder Belgische nationaliteit worden van het voetbal uitgesloten terwijl vrijetijdsbesteding cruciaal is voor de ontwikkeling van kinderen en sport net voor sociaal kwetsbare kinderen vaak een hefboom tot integratie is.

1.2. Versoepelde aansluiting

Op 15 januari 2010 heeft de FIFA een versoepeling toegestaan, en wel op twee vlakken:

1. Voor spelers jonger dan 12 jaar is de vroegere aansluitingsprocedure opnieuw van kracht, zowel voor betaald voetbal als voor amateurvoetbal.
2. Voor spelers tussen 12 en 18 jaar geldt er in volgende gevallen een versoepelde aansluitingsprocedure:
 - enkel voor een amateurvoetballer die aansluit bij een Belgische amateurclub;
 - voor maximum 2 jaar;
 - elke 6 maanden legt de KBVB/VFV een lijst voor met spelers die op grond van deze versoepelde procedure werden aangesloten, met opgave van de clubs van toewijzingen;
 - elke 6 maanden meldt KBVB/VFV welke van de spelers op grond van deze versoepelde procedure een nationale of internationale transfer kregen.

Als deze versoepelde aansluitingscriteria van toepassing zijn, zijn er voor aansluiting van de voetballer bij KBVB/VFV volgende documenten nodig:

1. een document "gezinssamenstelling";
2. een door één van de ouders ondertekende verklaring op eer dat de verhuis van de ouders naar België om redenen vreemd aan het voetbal gebeurde;
3. een kopie van het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister of wachtregister indien de speler onderdaan is van een land buiten de EER.

² De antwoordtermijn voor de FIFA is 6 weken en de FIFA heeft geen motiveringsverplichting.

³ Dat zijn: een kopie van de identiteitskaart, een kopie van de identiteitskaart van ouders of voogd, een attest van woonst (dus inschrijving in het Rijksregister), een kopie van de geboorteakte van de jongere, een kopie van de arbeidsvergunning van de ouder of voogd, een kopie van het arbeidscontract.

Deze aansluitingsregels gelden voor alle minderjarigen zonder de Belgische nationaliteit. In dit advies focussen we op de rechten en de belangen van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen en de minderjarige vreemdelingen begeleid door hun ouders die zich in België in een precare verblijfssituatie bevinden.

2 Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Artikel 31 van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) garandeert kinderen recht op rust en vrije tijd, recht op spel en recreatie en recht op kunst en cultuur. Dit recht dreigt wel eens ondergesneeuwd en vergeten te geraken. Niet enkel door de vanzelfsprekendheid ervan maar ook door de vaak meer expliciete aandacht voor verdragsbepalingen over recht op onderwijs, voeding, gezondheid en huisvesting. Mogelijk ook omdat een schending van de rechten in artikel 31 op het eerste zicht minder schrijnende gevolgen lijkt te hebben.

Toch bestaat er geen twijfel over dat spel en recreatie mee de basis vormen voor een evenwichtige ontwikkeling van kinderen.

Een recente bijdrage belicht uitvoerig de verschillende aspecten van dit recht op rust, spel en cultuur.⁴

Spel en recreatie kan je omschrijven als tijdsbesteding waar kinderen zelf voor kiezen en die buiten de school of werkomgeving gebeurt.

“Spel” heeft als kern het informele en spontane, het begrip “recreatie” duidt op het georganiseerd spel zoals de sport.

Spel is meer dan louter een tijdverdrijf en een uitlaatklep. Het heeft “an sich” belang voor elk kind. Het is belangrijk voor de ontwikkeling niet enkel voor jonge kinderen maar ook voor tieners (cognitieve, fysieke en sociale vaardigheden). Het kan een emanciperende rol spelen voor zieke kinderen, kinderen met een handicap of achtergestelde kinderen. Het heeft een preventieve functie, als uitlaatklep en op gezondheidsvlak en bovendien kan het ook als educatief middel worden gebruikt.

Recht op spel geldt voor alle kinderen, ongeacht hun verblijfsstatus. Ook kinderen die hier illegaal verblijven, genieten bescherming van het IVRK.⁵

Het is echter niet omdat sport en recreatie belangrijk zijn voor de ontwikkeling van het kind dat sportbeoefening onvoorwaardelijk in het belang van het kind gebeurt. Ook binnen de sportbeoefening moeten we alert blijven voor risico op fysieke en psychische mishandeling en misbruik, hoge prestatiedruk en overmatige verwachtingen. De Panathlonverklaring vertaalt dit naar het begrip “ethisch verantwoord sporten”, wat concreet het volgende inhoudt:

“Alle kinderen hebben het recht om:

- Sport te beoefenen
- Zich te ontspannen en te spelen
- In een gezonde omgeving te leven
- Waardig behandeld te worden
- Getraind en begeleid te worden door competente mensen
- Deel te nemen aan training die aangepast is aan je leeftijd, individueel ritme en mogelijkheden

⁴ R. DEFRANCO, “Het recht om kind te zijn. Het recht op rust, spel en cultuur (art. 31IVRK)”, *TJK* 2009/2, 105-115.

⁵ KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT, *Heen en retour. Kinderen op de vlucht*, Brussel, Kinderrechtencommissariaat, 2007, 30-31.

- Je te meten met kinderen van hetzelfde niveau in een aangepaste competitie
- In veilige omstandigheden aan sport te doen
- Te rusten
- De kans te krijgen om kampioen te worden, of het niet te worden.”

Het Kinderrechtencommissariaat heeft reeds aangedrongen op brede informatie en sensibilisering rond ethisch verantwoord sporten en heeft de overheid gevraagd erop toe te zien dat de ethische principes worden toegepast. Een nieuwe onafhankelijke overkoepelende eerstelijnsklachtendienst zou meldingen rond misbruiken in de sport kunnen opvangen, eventueel in samenspraak met de bestaande professionele hulpverlening.⁶

In sport leer je emoties controleren, samenwerken, teamgeest wordt bevorderd en men leert fair-play en verantwoordelijkheidszin. Voor sociaal kwetsbare kinderen kan sport een emanciperende rol spelen. In verschillende integratieprojecten blijkt georganiseerde sportbeoefening dan ook een centraal instrument.⁷ Sport biedt mogelijkheden voor een niet-schoolse recreatieve bezigheid en het biedt kansen om fysieke vaardigheid en durf te laten zien. Het is een constructieve vrijetijdsbesteding met een engagerende bindingsfunctie. Sport kan bijdragen tot een versterking van het zelfwaardegevoel in maatschappelijk gewaardeerde activiteiten.⁸

Voetbal blijkt voor kinderen en jongeren in sociaal kwetsbare of geïmmigreerde gezinnen een veel lagere drempel te hebben dan een jeugdvereniging.

Maar ondanks de grote interesse voor voetbal, sluiten maar weinig kinderen en jongeren uit achterstandswijken bij sportclubs en sportcompetitie aan.

Inschrijvings⁹- en uitrustingskosten en de beperkte mobiliteit vormen een reële drempel en bij de groep die instroomt is er een vrij grote uitval en weinig doorstroming naar de eerste ploegen.¹⁰ Clubs in de schoot van het jeugdwelzijnswerk proberen daarom om jongeren samen te brengen als een middel om jongeren in de competitie van de sportfederaties te laten aantreden.¹¹

Naast de training is ook de competitie een belangrijk element in het groepsgebeuren van het voetbal. Als jongeren omwille van aansluitingsformaliteiten enkel kunnen trainen maar niet aan competitie kunnen deelnemen, dan worden zij de facto van een cruciaal proces binnen het groepsgebeuren uitgesloten.

⁶ De Panathlonverklaring vertaalt kinderrechten voor de sportwereld: zie www.sportopjongerenmaat.be; KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT, *Jaarverslag 2008-2009*, Brussel, Kinderrechtencommissariaat, 2009, 136.

⁷ H. VAN CROMBRUGGE en G. DUPAIN, "Pak kinderen hun spel niet af. De sportclub als opvoedingsmilieu", *TJK* 2008/2, 110.

⁸ KONING BOUDEWIJNSTICHTING, *Sport als integratie. Kansen voor maatschappelijk kwetsbare jongeren*, Koning Boudewijnsstichting, 1992, 223 p.; P. DE KNOP en A. ELLING, *Samenleving en sport. Gelijkheid van kansen en sport*, Koning Boudewijnsstichting, 2000, 96 p.

⁹ We vernemen dat het lidgeld voor aansluiting bij een voetbalclub van club tot club verschilt, maar vaak tot 150 à 200 euro per jaar oploopt.

¹⁰ Nederlandse voetbalclubs scherpen hun maatschappelijke betrokkenheid aan en richten zich op probleemgroepen. BOSMA, M., "Voetbalclubs vangen probleemjeugd op. Van hangen naar sporten", *JeugdenCo*, 2010/2, 8-11.

¹¹ J. DEDUYTSCHÉ, "Sport als hefboom voor jongeren in Gentse aandachtswijken", *TJK* 2008/2, 126-128.

Dit alles vertaalt zich in onze regelgeving. Voor sportfederaties geldt immers als erkenningvoorwaarde dat de werkingsbepalingen de algemene sportbeoefening niet mogen verhinderen noch strijdig mogen zijn met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het kind.¹²

In een recente rechterlijke beslissing duidt ook de rechter op het recht van kinderen op rust, vrije tijd, spel en recreatieve bezigheden en besluit dat een sportbeoefenaar niet van de lopende sportcompetitie mag worden uitgesloten omdat men niet in het bezit is van een geldig verblijfsdocument.¹³

3 Overwegingen van het Kinderrechtencommissariaat

3.1. Maatregel in verhouding tot doel?

Het spreekt voor zich dat sport als dekmantel voor mensenhandel voorkomen en bestreden moet worden. Maar staat deze maatregel in verhouding tot het gestelde doel?

In de opvang- en begeleidingspraktijk van niet-begeleide minderjarige jongeren schat men het risico op mensenhandel binnen het voetbal erg gering in. In amateursport is er in principe geen betaling. Bovendien is het ook niet mogelijk om op basis van een inschrijving in een amateurclub een verblijfsrecht te bemachtigen.

De invoering van deze regels heeft in de praktijk vooral een averechts effect. Voor buitenlandse jongeren, al dan niet met ouders in België, wordt het quasi onmogelijk om zich bij een voetbalclub aan te sluiten. Terwijl er via het beleid rond niet-begeleide minderjarigen heel wat geld wordt vrij gemaakt om jongeren te begeleiden en ervoor te zorgen dat ook zij kansen krijgen om zich een plaats in de maatschappij te vinden. Inschrijving voor een hobby, vaak voetbal, speelt daarbij een belangrijke rol.

België verwacht ook integratie van deze jongeren, onder andere door middel van hobby's.

Het lijkt in tegenspraak om enerzijds van jongeren allerlei zaken te verwachten, maar langs de andere kant reglementen te maken waardoor hen dit totaal onmogelijk wordt gemaakt.

Jongeren in een preciaire verblijfssituatie worden opgevangen en begeleid door Fedasil of de Bijzondere Jeugdzorg en indien zij "niet-begeleid" zijn worden zij door een voogd opgevolgd. Waarom kan dit opvang- en begeleidingssysteem niet voldoende zijn als garantie op bescherming tegen mensenhandel?

3.2. Specifieke hinderpalen niet-begeleide minderjarigen

De versoepelde aansluitingsregeling is een stap in de goede richting, maar voor de doelgroep niet-begeleide minderjarigen blijven er tal van hinderpalen.

¹² Artikel 5 van het decreet houdende de regeling van de erkenning en subsidiëring van de Vlaamse sportfederaties, de koepelorganisatie en de organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding, BS 14 september 2001.

¹³ Het betreft hier een arrest (onuitg.) van het Hof van Beroep van Bergen op 16 december 2009 in een procedure tussen een minderjarige jongeren en de Koninklijke Belgische Zwemfederatie.

Voor de meerderheid van de niet-begeleide minderjarigen is een bewijs van inschrijving in het wacht- of vreemdelingenregister immers niet mogelijk. De meeste niet-begeleide minderjarigen hebben voorlopige verblijfsdocumenten op grond van de specifieke beschermingsprocedure (Omzendbrief 15 september 2005). Het gaat dan om een Aankomstverklaring of een Bijlage 38 die telkens wordt verlengd. Pas na verloop van tijd maken zij kans op een inschrijving in het vreemdelingenregister.¹⁴

Bovendien is ook een attest van gezinssamenstelling niet mogelijk want we verne-
men uit de praktijk dat de gemeente enkel een attest van gezinssamenstelling afle-
vert aan personen die ingeschreven zijn in het wacht- of
vreemdelingenregister (of het bevolkingsregister).

Voor niet-begeleide minderjarigen die wel een inschrijving in het wacht- of vreem-
delingenregister hebben, is er dan weer de voorwaarde dat ouders mee naar België
verhuisd zijn om redenen die vreemd zijn aan het voetbal. Niet-begeleide minder-
jarigen verblijven hier echter zonder ouders. De vraag is of in de praktijk voor de
gezinssamenstelling aanvaard zal worden dat er een voogd werd aangesteld.

3.3. Precedent andere sporttakken?

We hebben geen weet van dezelfde strenge aansluitingsregels in andere sporttak-
ken. Maar moeten we niet vermijden dat deze aansluitingsregel binnen het voetbal
een precedent naar andere sporten schept?

4 Advies van het Kinderrechtencommissariaat

Kinderen en jongeren moeten blijvend beschermd worden tegen alle mogelijke
vormen van uitbuiting, misbruik en mensenhandel. Toch meent het Kinderrech-
tencommissariaat in dit geval dat de FIFA-maatregel niet in verhouding staat tot
het doel. Het schept specifieke hinderpalen voor niet-begeleide minderjarigen en
riskeert een precedent voor andere sporttakken te vormen.

Het Kinderrechtencommissariaat adviseert om deze FIFA-maatregel opnieuw te
onderzoeken en aan te passen zodat drempels voor voetbalcompetitie voor buiten-
landse jongeren worden weggewerkt zodat hun recht op sport en spel niet in ge-
drang komt.

Bruno Vanobbergen,
Kinderrechtencommissaris

¹⁴ Info over verblijfsstatuten op www.vreemdelingenrecht.be. Klik op "Verblijfsstatuten" en vervolgens op
"niet-begeleide minderjarige".

BIJLAGE 2:

Advies van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding
met betrekking tot de aansluitingsvoorwaarden van
minderjarige vreemdelingen bij sportfederaties

Onderwerp:	Advies met betrekking tot de aansluitingsvoorwaarden van minderjarige vreemdelingen bij sportfederaties
Datum:	22 april 2010
Bestemming:	Dhr P. Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport.
Referentiepersonen:	Gérald Gaspart en Koen Dewulf

1 Context.

Via een schrijven van 22 februari 2010, heeft de Vlaamse minister van Sport een advies gevraagd aan het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (Centrum) met betrekking tot de relatie tussen de aansluitingsvoorwaarden voor minderjarige asielzoekers bij voetbalclubs en het antidiscriminatie principe.

Een wijziging in de aansluitingsprocedure van minderjarige buitenlanders bij de Belgische Voetbalbond (KBVB) heeft heel wat inschrijvingsproblemen bij deze kinderen veroorzaakt en zorgde dan ook voor een verhoogde mediabelangstelling in de herfst en winter van 2009-2010. Deze wijziging hield een overdracht in van de beslissingsbevoegdheid van het nationale niveau (de KBVB) naar het internationale niveau (FIFA). De aansluitingsregels als dusdanig werden niet aangepast.

De voorwaarden met betrekking tot de inschrijving van minderjarige buitenlanders die de FIFA oplegt zijn:

- gedurende meer dan 5 jaar in het land verblijven, of;
- samen met de ouders verhuisd zijn omwille van redenen vreemd aan het voetbal, of;
- 16 jaar of ouder zijn en zich binnen de grenzen van de EU verplaatsen, of;
- speler en club bevinden zich op minder dan 50 kilometer van een grens.

Bovenop deze voorwaarden, eist de Belgische Voetbalbond dat de persoon in kwestie is ingeschreven in een register (bevolkingsregister, vreemdelingenregister of wachtregister).

Het objectief van dit reglement is om de mensenhandel van minderjarigen en het misbruik van sommige managers te voorkomen.

Daar waar de KBVB een zekere soepelheid hanteerde met betrekking tot de documenten die voorgelegd dienden te worden, heeft de FIFA zeer strikte voorwaarden opgelegd die niet overeenstemden met de Belgische

vreemdelingenwetgeving op vlak van verblijf en arbeid. Zo diende bijvoorbeeld het bewijs dat de verhuis voor een reden vreemd aan het voetbal plaatsvond, aangeleverd te worden door de ouders aan de hand van een arbeidscontract en een arbeidsvergunning. De Belgische wetgeving voorziet echter verschillende vormen van migratie waar een arbeidscontract niet verplicht is (asielaanvraag, gezinshereniging, ...) en daarnaast zijn er nog heel wat situaties waarin een vrijstelling geldt van de verplichting van het hebben van een arbeidsvergunning.

Begin 2010 heeft de KBVB een vrijstelling gekregen van de FIFA en heeft het de beslissingsbevoegdheid inzake de aansluiting van minderjarigen op amateurniveau (derde klasse en lager en zonder arbeidscontract) teruggekregen. Dit werd toegekend voor een periode van 2 jaar mits een evaluatie binnen de 6 maanden (juni 2010). De KBVB heeft de verblijfsvoorwaarden (ingeschreven in een bevolkingsregister, vreemdelingenregister of wachtregister) behouden en vraagt enkel een verklaring op eer van de ouders waarin ze verklaren dat ze verhuisd zijn om een reden vreemd aan het voetbal. Kinderen onder de 12-jaar, op welk niveau ze ook spelen, zijn niet onderworpen aan deze reglementering. Zij dienen enkel de verblijfsvoorwaarden te vervullen. Daarmee lijkt voorlopig een oplossing bereikt.

Toch is de problematiek van toegang van minderjarigen tot sportbeoefening in clubverband een ernstige problematiek met een structureel karakter.

De laatste jaren bereikten het Centrum meldingen van problemen van jongeren (hun begeleiders, hun familie) uit onder meer de basketbal-, boks-, wiel-, tennis-, en zwemsport ... Deze meldingen hadden meestal betrekking op ofwel de vigerende reglementering van de betrokken federaties (die reglementen kunnen dan betrekking hebben op nationaliteitsvoorwaarden of verblijfsvoorwaarden) dan wel op het toezicht op deze voorwaarden (de beoordeling van de documenten die men moet kunnen voorleggen om een bepaalde hoedanigheid aan te tonen). De reglementen van de diverse sportfederaties zijn bijzonder uiteenlopend op het punt van de verblijfsvoorwaarden (en soms nationaliteitsvoorwaarden) en men kan terecht de vraag stellen of bepaalde reglementen geen discriminerend karakter hebben.

Dit advies over de aansluitingsproblematieken van minderjarige vreemdelingen handelt dan ook niet enkel over de aansluitingen bij de KBVB, maar heeft betrekking op aansluitingen bij alle sportfederaties.

2 Toepasbare wetgeving

2.1 Internationale normen.

Het Internationale Kinderrechtenverdrag : artikel 2 (non-discriminatie), 28 (recht op onderwijs), 29 (het recht op onderwijs omvat ook het recht tot ontplooiing en ontwikkeling), 31 (het recht van het kind op vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden en de verplichting van de landen om dit te organiseren met aandacht voor gelijkheid)

2.2 Federaal niveau

Artikel 10, 11 en 191 van de Grondwet.

In de mate dat de vermelde regelingen een direct of indirect onderscheid op grond van nationaliteit dan wel nationale of etnische afstamming inhouden, staan ze op gespannen voet met de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden (laatst gewijzigd door de wet van 10 mei 2007).

2.3 Gemeenschaps- en/of Gewestniveau

2.3.1 Vlaanderen

Het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijke kansen- en gelijke behandelingsbeleid.

2.3.2 Franstalige gemeenschap

Het decreet van 12 december 2008 '*relative à la lutte contre certaines formes de discriminations.*'

3 Toepassing.

3.1 Verbod tot het straffen van een kind omwille van de situatie van de ouders

Van de verdragsstaten van het VN Verdrag inzake de Rechten van het Kind (VRK) wordt verwacht dat alle passende maatregelen worden genomen om kinderen te beschermen tegen alle vormen van discriminatie op grond van omstandigheden of activiteiten van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind (art. 2 VRK). In het Arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (Mubilanzila Mayeka en Kaniki c. België, het zogenaamde Tabitha-Arrest) stelde het Arrest, vrij vertaald, dat frauduleus of nalatig gedrag van de ouders van een minderjarige, in geen geval kunnen rechtvaardigen, in het toepassingsgebied van het artikel 8 van het EVRM, dat er inperkingen gebeuren op het vlak van het privé leven van de minderjarige zelf.

Ons eigen – toen nog – Arbitragehof, in het Arrest 106/2003, in zijn punt 7.5 stelde het volgende: De zorg om te beletten dat de maatschappelijke dienstverlening van haar doel wordt afgewend, zou evenwel niet kunnen verantwoorden dat ze volledig en in alle gevallen wordt geweigerd aan een kind, terwijl zou blijken dat die weigering het ertoe verplicht te leven in omstandigheden die schadelijk zijn voor zijn gezondheid en zijn ontwikkeling en terwijl er geen enkel gevaar zou bestaan dat ouders die geen recht erop hebben, die dienstverlening zouden genieten. Artikel 2.2 van het Verdrag verplicht de Staten die partij zijn immers om « alle passende maatregelen [te nemen] om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de status [...] van de ouders [...] van het kind ». [Er is ook een Arrest van het Grondwettelijk Hof 95/2008 dat heel duidelijk veroordeelt het verschil in behandeling tussen kinderen op grond van de huwelijksband van hun ouders (zie punt B.20.4 tot B.24).]

3.2 Het recht op onderwijs.

Het recht op onderwijs wordt in ons land op een actieve wijze gegarandeerd door de drie gemeenschappen, ook voor kinderen of jongeren zonder wettig verblijf.

Het Hof van Beroep van Bergen¹, stelt een ruime lezing van het recht op onderwijs voor, een recht dat zich niet louter beperkt tot de organisatie van een toegankelijk onderwijs. Het Hof stelt: « *la pratique d'un sport participe du droit de tout enfant aux loisirs ; surtout lorsqu'il s'agit d'un sport d'équipe ; elle est un élément essentiel de son développement, de son épanouissement et, (...) comme tel, de son éducation.* »

Ook al is dit arrest voorlopig en dient het geding nog ten gronde behandeld te worden, is het Centrum van oordeel dat het recht op vrijetijdsbesteding gelijk moet worden gesteld met het recht op onderwijs en het recht op medische verzorging

Het recht op gezondheid krijgt voor niet-begeleide minderjarigen vorm via het artikel 32,22° van de gecoördineerde wet op de Ziekteverzekering, waardoor schoolgaande niet-begeleide minderjarigen recht hebben op 'mutualiteit'. Het Centrum lag mede aan de basis van dit wetsartikel, maar pleitte wel voor een toegang tot ziekte- en invaliditeitsverzekering voor alle schoollopende minderjarigen (plus diegenen die gevolgd worden door kind en gezin en zij die vrijgesteld zijn van leerplicht).

Niet alleen het toelaten maar ook het aanmoedigen van recreatieve sportbeoefening aan alle minderjarigen vormt een opdracht van overheden die op actieve wijze vorm moeten geven aan het recht op onderwijs, dat gericht is op de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten, geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind. De verdragsstaten van het VN Verdrag inzake de Rechten van het Kind erkennen ook het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en creatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven (zie art. 28, 29 en 31 van het VRK).

3.3 Conclusie

Omwille van de door de sportfederaties opgelegde voorwaarden, bestaat er een mogelijkheid dat minderjarigen die niet over de Belgische nationaliteit en die niet over de verblijfsvoorwaarden (bijvoorbeeld asielzoekers) beschikken, geen toestemming krijgen om zich aan te sluiten bij een sportclub.

We kunnen hier dus spreken over een indirecte discriminatie op basis van de nationaliteit.

Zelfs als de reglementen zich blijken te rechtvaardigen, door bijvoorbeeld de bescherming van de minderjarige tegen malafide managers of tegen mensenhandel, kunnen de gevolgen buiten proportie zijn. De VN Conventie met betrekking tot de kinderrechten, erkent de rechten van de minderjarigen om deel te nemen aan recreatieve activiteiten. Het uitsluiten van alle kinderen in een precair verblijfsstatuut is dan ook buiten proportie met betrekking tot het objectief.

¹ Mons, 21ème chambre (réf), 16 décembre 2009.

4 Aanbeveling

Wanneer het gaat om onbezoldigde sportbeoefening in verenigingsverband, inbegrepen deze in competitieverband (soms aangeduid als “competities die kunnen aanleiding geven tot stijgen of dalen”), is het werkelijk van belang dat eenvoudige voorwaarden worden uitgewerkt voor deelname en men dient hierbij oog te hebben voor oplossingen om ook jongeren in precair of onwettig verblijf de mogelijkheid te bieden om deel te nemen aan trainingen, sport in clubverband en zelfs competitie. De vraag om oplossingen behelst zeer zeker ook de vraag om bescherming te kunnen bieden voor situaties van uitbuiting of mensenhandel, vandaar dat het van belang is om alle mogelijke nadruk te leggen op de toegang tot onbezoldigde (competitie-)sport en de strijd tegen alle mogelijke misbruiken die inzet of manipulatie van minderjarigen zouden aanmoedigen.

Met andere woorden, de vraag naar de voorwaarden die men stelt in reglementen, doet ons onmiddellijk de vraag stellen de controle op die voorwaarden. Voor Belgen en EU-onderdanen volstaat een identiteitsbewijs, maar wat voor niet-EU-onderdanen?

Wanneer de overheid op een actieve wijze vorm wil geven aan het discriminatieverbod en aan de mensen- en kinderrechtenbescherming op het vlak van de onbezoldigde sportbeoefening (nog afgezien van de integratiekansen die men hiermee biedt en de mogelijke gunstige impact op onze samenleving), dan moeten hiervoor geschikte formules worden gevonden.

a. Ten aanzien van minderjarige vreemdelingen die wettig verblijven

Ten aanzien van minderjarige vreemdelingen die wettig verblijven kunnen die formules in elk geval worden gevonden op een relatief consistente wijze en met een voldoende mate van wettelijk verankering, waardoor het bij inschrijvingen of controles volstaat dat een bijlage bestaat met oplijsting en afbeelding van documenten die in die zin kunnen worden aanvaard.

Bijvoorbeeld :

- “Vreemdelingen die een Vreemdelingenkaart of een verblijfsdocument kunnen voorleggen”, daarmee worden al alle vreemdelingen die ingeschreven zijn omvat;
- “Vreemdelingen die beschikken over een kaart of document die/dat geldt als bewijs van inschrijving in de registers (bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister).

Deze formules zijn ontsproten aan bestaande omschrijvingen.

b. Ten aanzien van minderjarige vreemdelingen die onwettig of precair verblijven

Ten aanzien van minderjarige vreemdelingen die onwettig of precair verblijven zijn de oplossingen niet zo eenvoudig voorhanden. Het Arrest van het Hof van Beroep te Bergen plaatst belangrijke, maar slechts voorlopige kanttekeningen bij de eenvoudige uitsluiting van minderjarigen op basis van de onwettige verblijfstatus. We willen niet voorlopen op de gevolgen van het Arrest, maar wachten de uitkomst ervan af en zullen het Arrest dan aandachtig bestuderen.

Er zijn misschien oplossingen die kunnen gevonden worden als men recht op onderwijs, gezondheid en sport als corrolair te realiseren rechten beschouwt. Dit ten aanzien van alle minderjarigen aan wie, op grond van hun verblijfsstatus of die van hun ouders, dreigt verhinderd te worden dat een zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten, geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind mogelijk is. Het Kinderrechtenverdrag vraagt van lidstaten immers een actieve stimulering van het bieden van passende, gelijke kansen voor culturele, artistieke en recreatieve bezigheden en vrijetijdsbesteding.

Het Centrum beveelt aan dat oplossingen ontwikkeld dienen te worden opdat kinderen in onwettig of precair verblijf en die school lopen in België, zich kunnen aansluiten bij sportfederaties en een sport kunnen uitoefenen met inbegrip van de competities die door de betreffende federaties worden georganiseerd. Het evenwicht dat men dient te vinden tussen het legitieme objectief dat wordt nagestreefd door de reglementen (bescherming van minderjarigen en de strijd tegen mensenhandel) en de middelen die worden ingezet om dit te bereiken, is een delicate oefening. Dit mag echter niet tot gevolg hebben dat alle kinderen in onwettig of precair verblijf worden uitgesloten. Om tot dit evenwicht te komen is een overleg met alle actoren noodzakelijk. Het Centrum is bereid aan zo een overleg mee te werken.